

DERDE VLAAMS CONGRES VOOR COMMUNICATIEWETENSCHAP.

KRANT EN OMROEP : STATUUT EN VRIJE BERICHTGEVING

OF OP ZOEK NAAR NIEUWE STRUCTUREN.

---

240 geïnteresseerden woonden het Derde Vlaams Congres voor Communicatiewetenschap bij, dat op vrijdag 20 november in het Huis der Vlaamse Leergangen te Leuven werd gehouden. Drie referaten werden tijdens de voormiddag gehouden, om de discussiegroepen die 's namiddags bijeenkwamen te stofferen.

In het eerste referaat had Dr. G. Fauconnier (K.U.L.) het over de "Sociale controle in de massa-communicatie". Opmerkelijk hier is, aldus de spreker, dat weinig wetenschappelijk onderzoek werd besteed aan de communicator, die dan toch aan de basis ligt voor het in gang zetten van het ganse communicatieproces. Weinig aandacht ging naar de beïnvloeding die deze communicator kan ondergaan, een beïnvloeding die trouwens uitgaat van het ganse socio-cultureel systeem. Deze opvatting vindt men terug in de theorie van De Fleur, Amerikaans socioloog aan de University of Kentucky, die door de spreker uitvoeriger werd belicht. Volgens De Fleur zijn de massacommunicatiemediën een sociaal systeem, met repetitieve elementen. Een van deze elementen is de "low-taste content" of de boodschap van eerder laag allooi. Het repetitieve van dit element wordt juist veroorzaakt door twee belangrijke polen. Enerzijds de pool van de traditionele machten en van de beroepsorganisaties, anderzijds de pool van deze entiteiten die "ruimte en tijd" in de communicatiemediën innemen (vb. financiële groepen, reclame...).

Deze beide polen, die aldus op het produktiesysteem een invloed uitoefenen, staan echter ook in wisselwerking met het publiek, zodat ook daar vormen van beïnvloeding te bespeuren vallen. Het geheel van verhoudingen en beïnvloedingen is dus zeer complex. De sleutel volgens De Fleur in dit ganse geheel is het financiële element. De structuren zijn gemotiveerd door "geld verdienen" en zodoende is men afhankelijk van het publiek. Dit komt er op neer dat de communicators het publiek zoveel mogelijk moeten bevredigen. Vandaar de "low-taste content".

Prof. Dr. A. Breyne (K.U.L.) behandelde in zijn betoog "Het statuut van de krantenonderneming en de vrije berichtgeving" enkele actueel nijpende vraagstukken omtrent dit gegeven. Zo onder meer de verhouding Radio-T.V. en personderneming, die complementair zijn qua informatie, maar concurrentieel qua reclame; het concentratieproces in de persondernemingen om diverse redenen; de reclame in de personderneming; het probleem van de inwendige inrichting of de plaats van de reactie redactie in de onderneming.

Als conclusie zette de heer Breyne voorop dat de vrije mening voor het ogenblik nog verzekerd is, maar dat de toekomst bedenkelijk kan worden, zodat de overheid zich over al de gegevens van het informatieprobleem moet inlichten.

Tenslotte belichtte Prof. Dr. J. Briers (R.U.G.) het onderwerp "Statuut en vrije berichtgeving in de B.R.T.". Op zeer summiere wijze streept hij de actuele toestand aan, aan de hand van de omroepwet van 1960 en enkele vergelijkingen met de buitenlandse situaties. Hij kwam tot de conclusie dat geen enkel statuut op zichzelf een goed informatiewezen waarborgt. De personen die dat statuut in de praktijk moeten brengen en de mentaliteit waarin men werkt, zullen altijd het belangrijkste blijven.

Na de middagpauze werden deze verscheidene aspecten en problemen nader bestudeerd en besproken in een zestal discussiegroepen. Aan de hand van de verslagen die daarna voorgebracht werden kan men volgende conclusies vooropzetten :

- Betreffende de vormgeving kan wel worden geconstateerd dat de krantberichtgeving vanwege de reclame een beïnvloeding ondergaat. Om dit echter eveneens te beweren op het vlak van de inhoud zijn totnogtoe nog geen voldoende indiciën voorhanden. Wel kan men de vraag stellen of een scheiding naar vorm en inhoud wel in alle lijnen opgaat.
- In het ganse concentratieproces blijkt de positie van de redactie meer en meer aan belang te winnen. Een grotere inspraak van de journalisten zou de kwaliteit van onze geschreven pers waarborgen en een basis zijn voor pluralisme in de opinieverspreiding.
- Om de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van de B.R.T.-berichtgeving reële vormen te geven moet men overgaan tot de oprichting van een ereraad, waarin benevens de journalisten ook hoogleraren in de communicatiewetenschappen en vertegenwoordigers van de pers zouden zitting hebben. Deze ereraad zou dan adviezen kunnen uitbrengen.

- Tevens werd benadrukt dat het in de B.R.T. ook gaat om een mentaliteitsverandering, waarbij dan wel de vraag kan gesteld worden of geen structuren nodig zijn om deze mentaliteitsverandering te bevorderen.

Tijdens het congres werden vele problemen en vragen gesteld. Een gepast antwoord werd niet steeds gevonden, hetgeen trouwens ook niet de bedoeling was. De vragen en perspectieven zijn in elk geval gesteld. Zij doen ons tot nadenken stemmen, en naar mogelijkheden zoeken. Hetgeen ons reeds veel dichter bij de oplossing brengt.

G. BOULANGER.
